

ARKIVVERKET

Forprosjekt StandardLab

Agenda

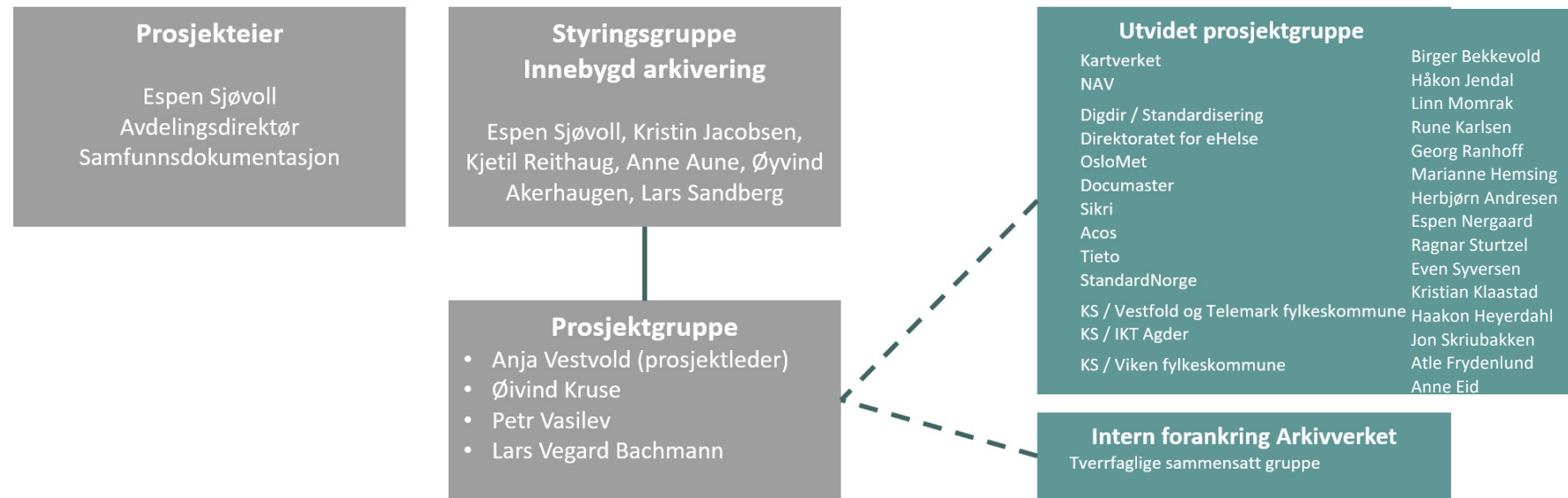
- › Forprosjekt StandardLab
- › Innsikt fra forprosjektet
- › Anbefalinger for videre arbeid
 - › Mål og prinsipper for standardisering
 - › Evner og ferdigheter
 - › Kontinuerlig forbedring
 - › Kompetansebehov
- › Problemstillinger

Om forprosjektet

Mandat forprosjektet- Leveranser

- **Erfaringsinnhenting** fra relevante og nytenkende tilnærminger til standardisering, eller erfaring fra andre virksomheter som vi kan lære av.
- **Avklare strategiske prinsipper, og viktige rammebetingelser** for StandardLab basert på samlet erfaring, og gjennom involvering og diskusjon med relevante aktører.
- Etablere **mål og målbilde** for StandardLab.
- **Utvikle et første konsept til «StandardLab 1.0»** basert på andres erfaringer, læring fra Arkivfloken og egne vurderinger og prosesser med relevante aktører. Konseptet skal si noe om:
 - Organisering og deltakelse (inkl ansvar, og nivå på involvering og innflytelse)
 - Arbeidsform og overordnet prosess
 - Kompetansebehov og eventuelle behov for opplæring
 - Vurdering av behov for teknologi eller støtteverktøy for å etablere og drive StandardLab
 - Suksessfaktorer for etablering og drift
- En **overordnet plan** for videre arbeid i 2022.

Organisering forprosjektet

Forprosjektets funn

Innsikt fra forprosjektet

- › Det er behov fra både forvaltningen (kommune, fylkeskommune, stat) og leverandører om en oppdatering både om videre utfasing av Noark og hva som skal etterfølge denne.
- › Det skal utelukkende utformes standarder der det er identifisert og verifisert et uttrykt og tydelig behov.
- › Unngå å utarbeide nye standarder der allerede eksisterende standarder finnes.
- › Arbeidet bør være brukerorientert.
 - › Interessenter utenfor arkivverket bør involveres i utviklingen.
- › Dele opp i flere mindre omfattende standarder, heller enn én omfattende.
- › Bruke flere nivå av standardisering.
 - › Veileder, retningslinje, anbefalt standard, obligatorisk standard.
- › Sikre at arbeidet har ressurser til å arbeide kontinuerlig.
 - › Størst mulig stillingsprosent og langsiktig allokering .

Kobling til omgivelser*

- › Dokumentasjonsforvaltning, arkiv og informasjonsforvaltning i kommune, fylkeskommune og stat
- › KS, Digdir
- › Arkitektur- og standardiseringsrådet
- › Skate AU (SKATE)
- › Arkitektur
 - › Nasjonale fellestjenester
 - › Digitalt økosystem

*ikke uttømmende liste

Kobling til Arkivverkets øvrige arbeid

- › Regelverksutvikling
- › Veiledning
- › Tilsyn
- › Prosjekter
 - › Innebygd arkivering
 - › Metadata og Katalog

Foreslåtte mål, prinsipper og egenskaper

Mål for Standardiseringsarbeidet i Arkivverket

Standardene er **nyttige redskap for forvaltningen** for å sikre effektiv dokumentasjonsforvaltning samt etterlevelse av arkivregelverket

Standardene legger til rette for **endring og innovasjon** i løsninger for offentlig sektor, og medfører ingen uønskede hindringer for **konkurranse** i markedet

Standardene bidrar til at Arkivverket oppfyller sitt **samfunnsoppdrag** og kan tilby **bedre tjenester til brukerne**

Standardene utvikles og forvaltes slik at **forvaltning og leverandører ser verdi** i både å bidra til utviklingen og å følge standardene

Prinsipper for StandardLab

Åpne og involverende prosesser

Alle som ønsker det skal kunne holde seg orientert om og komme med innspill til standardiseringsarbeidet. Beslutninger tas etter systematisk involvering.

Gjenbruk som utgangspunkt

Når det finnes egnede standarder skal disse benyttes som utgangspunkt for standardene Arkivverket utvikler

Behovsstyrt standardisering

Standardisering benyttes som virkemiddel for å dekke identifiserte behov hos en eller flere berettigede interessenter.

Kontinuerlig utvikling og forvaltning

Standardene er hensiktsmessig oppdelt for å ivareta endringsevne og standardiseringsarbeidet er kontinuerlig

Åpne og involverende prosesser

> Overordnet prinsipp

- > Alle som ønsker det skal kunne holde seg orientert om og komme med innspill til standardiseringsarbeidet. Beslutninger tas etter systematisk involvering.

> Forklaring

- > Åpenhet og gjennomsiktighet fremmer forutsigbarhet og skaper tillit. Involverende prosesser gir økt sannsynlighet for at standarder er tilpasset reelle behov, bidrar til økt tilslutning fra aktørene, og dermed større utbredelse for standardene.

> Konsekvens

- > Standardiseringsarbeidet har åpne prosesser og deler informasjon kontinuerlig.
- > All dokumentasjon, inkludert ikke-ferdige forslag til standarder, retningslinjer mv., deles åpent for alle så tidlig som mulig
- > StandardLab er lett å komme i kontakt med og har svært lav terskel for å kunne komme med innspill
- > Brukermedvirkning og samskaping benyttes aktivt. Involveringen er tverrfaglig, tverrsektoriell og inkluderer alltid viktige aktører/aktørgrupper.
- > Målet er størst mulig grad av enighet, men ikke nødvendigvis enstemmig oppslutning om resultatet

Behovsstyrt standardisering

> Overordnet prinsipp

- > Standardisering benyttes som virkemiddel for å dekke identifiserte behov hos en eller flere berettigede interessenter.

> Forklaring

- > Standardiseringsarbeidet baserer seg på identifiserte brukerbehov innenfor formålet i Arkivlova. Behovene er som er vurdert og beskrevet i StandardLab.
- > Behovsdrevet standardisering vektlegger at standardene skal være anvendbare i praksis. Det innebærer også at standardiseringen virker *med* produktene og fremmer innovasjon/hensiktsmessige løsninger tilpasset brukerbehov.

> Konsekvens

- > StandardLab søker aktivt etter nåværende og fremtidige behov, også utover det som meldes inn fra brukere.
- > Standardiserings-/normeringsgraden vurderes opp mot behovet. En standard kan være obligatorisk, anbefalt, retningslinje/beste praksis, veileder
- > Behovsprioritering følger tydelige kriterier for hvilke standarder det er mest behov for. Kriteriene definerer hvilke behov som har forrang og hvordan ulike behov skal vektas.
- > Datautveksling til arkivformål skal standardiseres for å sikre effektiv utveksling og arkivkvalitet fra system til system.

Gjenbruk som utgangspunkt

- › **Overordnet prinsipp**
- › Når det finnes egnede standarder skal disse benyttes som utgangspunkt for standardene Arkivverket utvikler
- › **Forklaring**
 - › Eksisterende standarder skal tas i bruk når det er dekkende for behovet og ressurseffektivt. Egne standarder og normer utvikles når behovene ikke er tilstrekkelig dekket av eksisterende standarder.
 - › Egne standarder tilrettelegges for at de kan deles lett og enkelt. Det tas i bruk standarder med høyere kvalitet og større adopsjon, siden det er flere som har bidratt til utforming av eksisterende standarder.
- › **Konsekvens**
 - › Bruk av eksisterende standarder skal vurderes som del av standardiseringsprosessen
 - › Både eksisterende og egne standarder skal være så teknologiavhengige som mulig
 - › Standardisering bør ta stilling til endringer i eksisterende standarder som er tatt i bruk
 - › Egne standarder skal være åpne

Kontinuerlig utvikling og forvaltning

> Overordnet prinsipp

- > Standardene er oppdelt på en slik måte at det ivaretar endringsevne samtidig med kontinuitet.
- > Standardiseringsarbeidet skjer kontinuerlig, og evalueres og forbedres fortløpende.

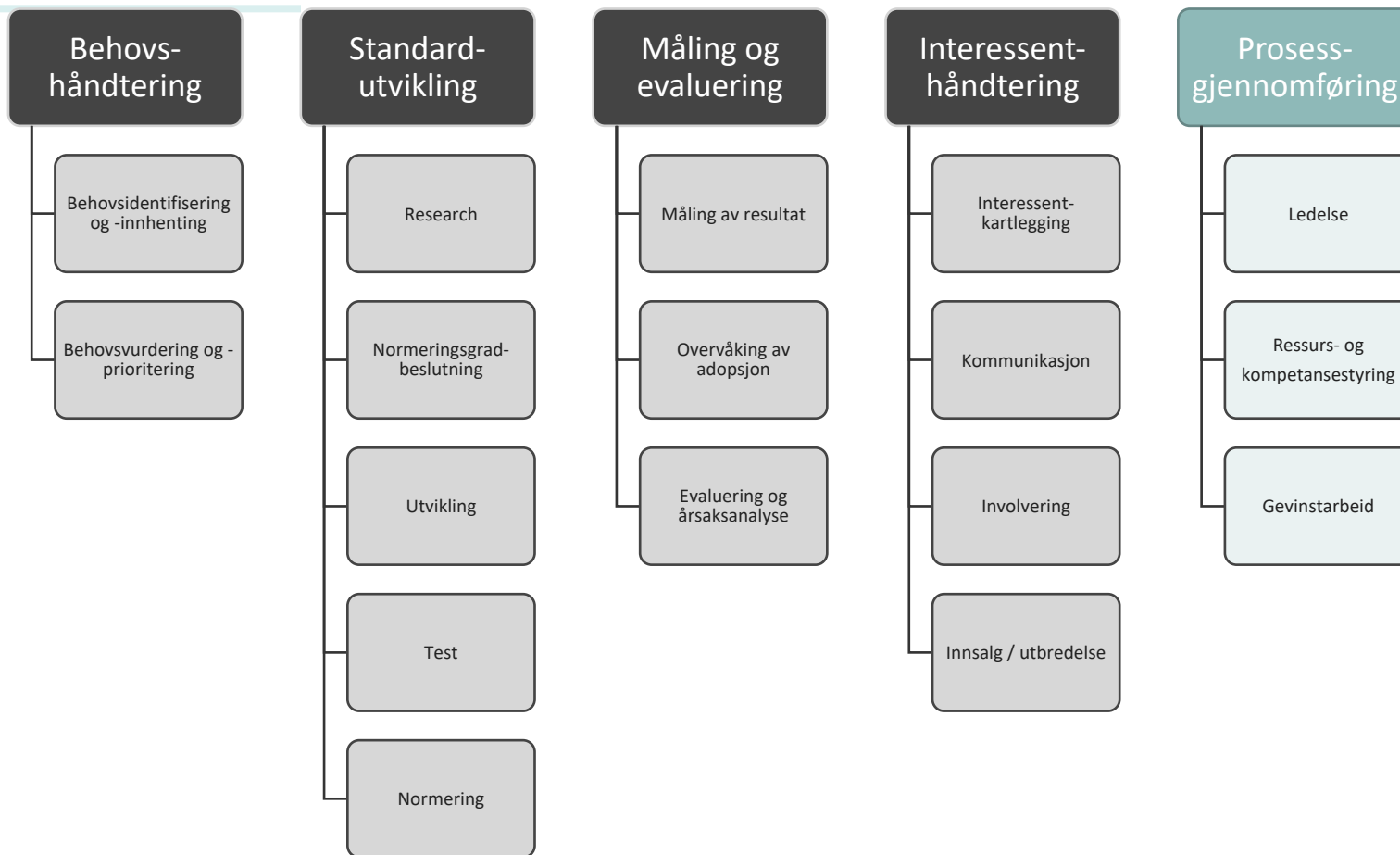
> Kort beskrivelse

- > Utvikling av standarder er forutsigbar og utløses av gitte kriterier
- > Forvaltning av standarden skal være forutsigbarhet og vil innebære både innfasing av nye, oppdatering eller utfasing av eksisterende
- > I utviklingsfasen vektlegges utprøving og nytenkning

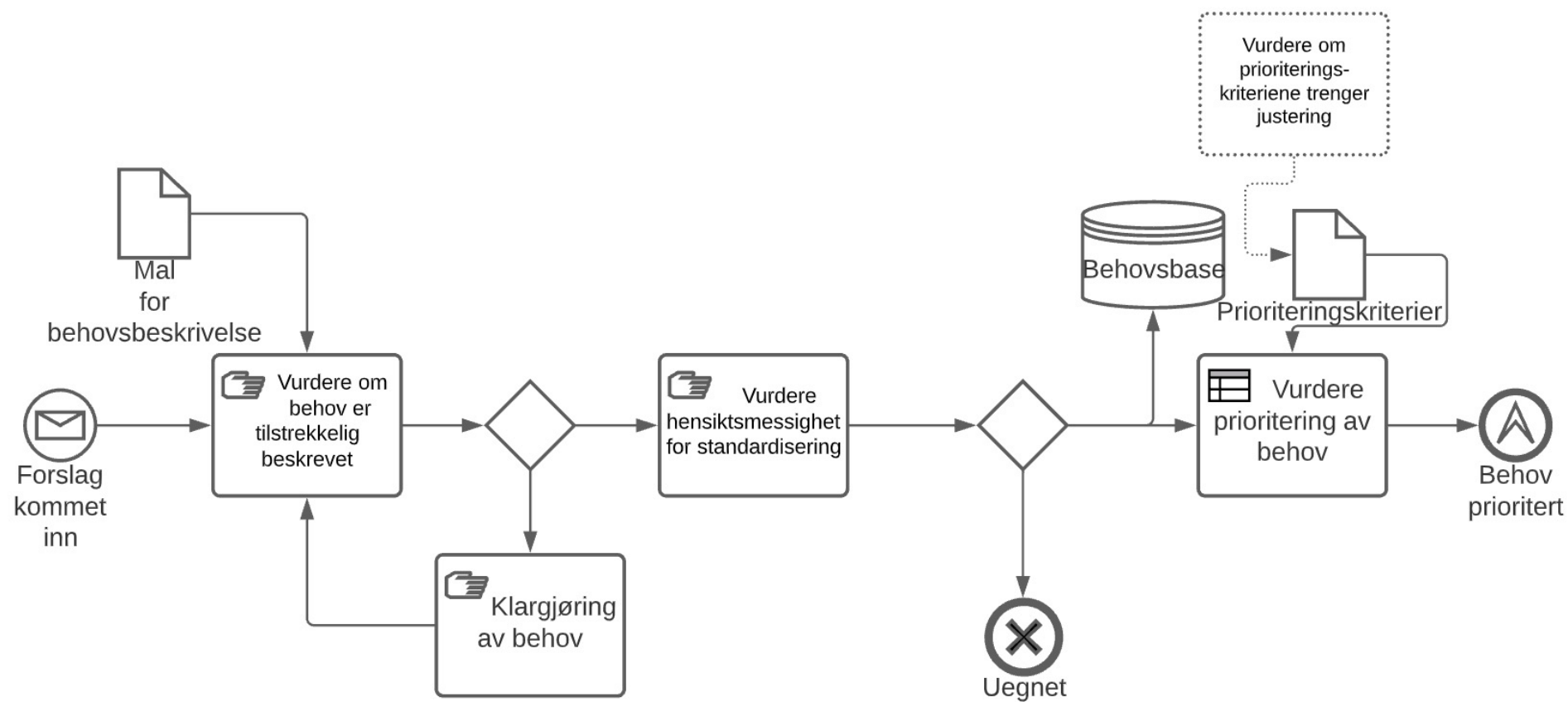
> Konsekvenser

- > Kontinuerlig endring og forbedring støttes av at standardene deles opp i flere mindre deler og at normering bestemmes ut fra behov
- > Standardene utvikles i iterative prosesser

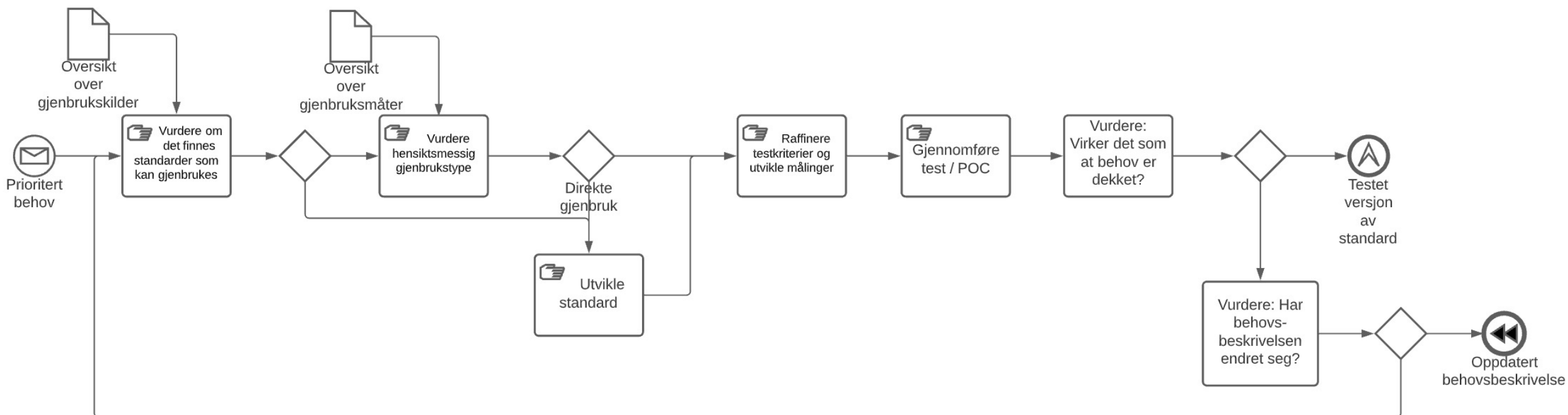
Nødvendige evner og ferdigheter i arbeidet

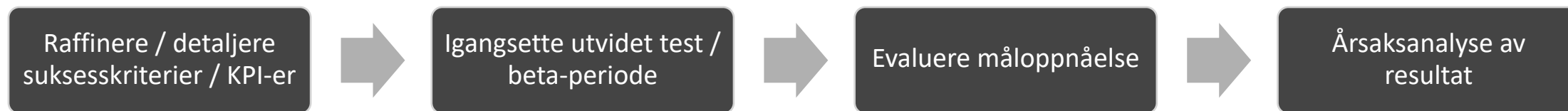
Behovsvurdering

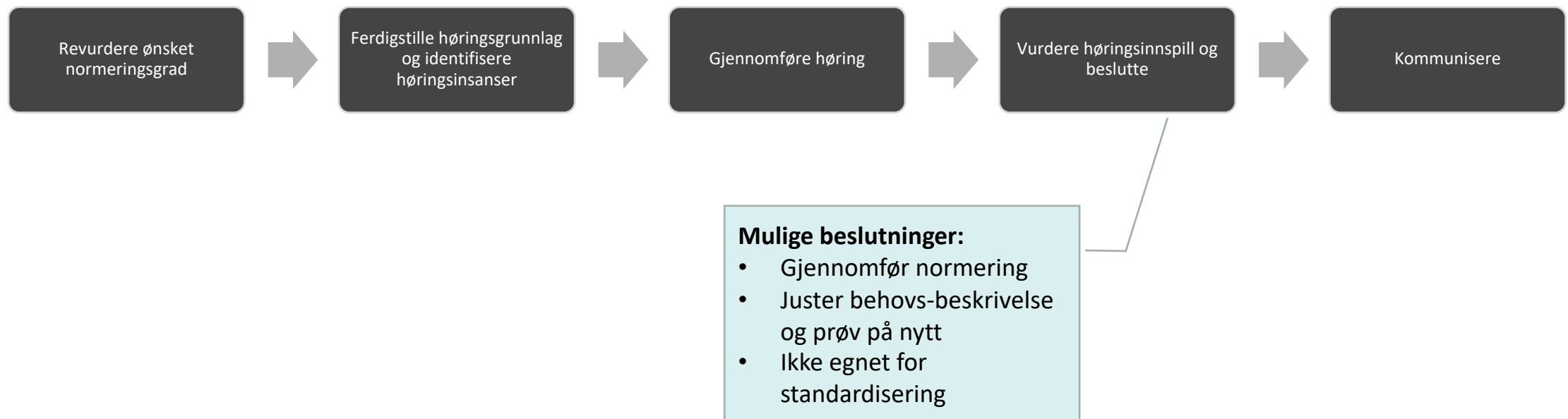
Standardutvikling

Evaluering og analyse

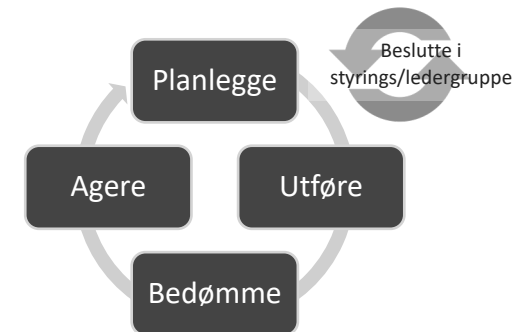

Normering

Kontinuerlig forbedring

- Prosessene ses i en gjentakende sirkel for å understreke at standardutvikling gjøres som kontinuerlig forbedring.
- Tilnærmingen ivaretar kontinuitet og fremmer brukerinvolvering og forutsigbarhet når standardene utvikles og forvaltes.

Forprosjektets anbefaling

- › Jobbe innenfor rammen av forprosjektets anbefalte mål og prinsipper for standardisering (vedlagt)
- › Arbeide systematisk og kontinuerlig med standardutvikling på de områdene der standardisering er det riktige virkemiddelet.
 - › Starte arbeidet med å avdekke behov for standardisering i kjølvannet av Noark.
 - › Utvikle standard som kan ivareta de behovene for standardisering som avdekkes.
- › Starte arbeidet umiddelbart.
- › Organisere arbeidet i tverrfaglig team.
- › Inkludere ressurser som jobber andre steder i forvaltningen (arkivprodusent) gjennom frikjøp.

Avdekket behov

Håndteres primært utenfor StandardLab

Identifisere hva innenfor Noark-området det er behov for å standardisere.

Behov må kunne knyttes tydelig til behov hos enten:

- Arkivverkets samfunnsoppdrag
- Arkivlovens formål
- Forvaltningens behov (produsent eller konsument av arkiv)
- Nasjonale fellesløsninger
- Nasjonal eller internasjonal arkitektur

Utvikling av ny(e) standard(er).

- Behovene prioriteres.
- Eksisterende standarder veies opp mot behovene for å avdekke om den er dekkende.
- Standard utvikles i tett samarbeid med forvaltningen gjennom frikjøp av ressurser.
- Det må settes av riktig kompetanse og ressurser fra Arkivverket.
- Utviklingen er utforskende og kontinuerlig.
- Standarder testes underveis i utviklingen.

Avvikling av Noark og adopsjon av nye standarder.

- Utvidet prosjektgruppe og andre eksterne fora forprosjektet har hatt kontakt med understreker behov for tydelig avvikling av Noark.
- Dette handler spesielt om tydelige retningslinjer for hvordan forvaltningen skal forholde seg til Noark ved nyanskaffelser av systemer.
- En utfasing av Noark bør inkludere utbredelse og adopsjon av nye retningslinjer og standarder.
- Det er behov for at arbeidet starter raskt.